

Ja, hvis Sognefogedens eller Ægtefælsforstanderens Stilling blandt os var saaledes, som Høvdningens var i det gamle nordiske Samfund, hvor han ikke blot var Høvdning, men ogsaa Offergode, altsaa Indehaver af den højeste fysiske og aandelige Magt og Myndighed, saa var det anderledes. Men saadan er Stillingen ikke her. Jeg mener, at jævne danske Mennesker, som ikke ere i Stand til at behandle saadanne Spørgsmaal rationelt, som mene, at det rationelle ikke er nok til at bære deres Liv, have Krav paa, naar de gaa ind til en af deres Livs vigtigste Handlinger, da at blive stillede over for en med virkelig aandelig og borgerlig Myndighed udstyret Autoritet. Hvis man skulde gaa til tvungent borgerligt Ægtefæls, mener jeg rigtig nok, at det bedste vilde være, at det blev indgaaet for Præsten som Statsembedsmand i hans Hjem. Dette tror jeg, vilde være det bedste, men jeg er, som sagt, mod, at man gør dette Skridt netop nu, fordi — det fremgaar for Resten ogsaa klart af Indstillingerne — Tiden ikke er moden, idet Lovgivningsmagten ikke er kommen til en nogenlunde samfremmende Opfattelse af denne Sags Ordning. Den Maade, hvorpaa den ærede Ordfører stod og samlede et Flertal om sin Opfattelse, har ikke saa meget at sige, som den ærede Ordfører maaske selv tror. Jeg tror ikke, den ærede Ordfører er tilstrækkelig paa det rene med, hvad der rører sig i de forskellige Menneskers Tanker om denne Sag, hverken her eller ude i Befolkningen. Jeg vilde langt foretrække, om man gjorde det borgerlige Ægtefæls til en frivillig Sag, og beholdt den kirkelige Vielse, som den nu er. Ja, man kan foretage Forandringer i Vielsesritualet, og det er vistnok højt nødvendigt, at det gøres, men ellers beholde den kirkelige Vielse, som den nu er, og saa give alle, der ønske det, Ret til at blive borgerlig viiede, saa kunne de fremmest gaa i Spidsen og bane Vejen for det næste Skridt: borgerlig Vielse for alle. Men, vil man sige, skulle Præsterne have med Sagen at gøre, saa slippe vi ikke for denne irrationelle Sammenblanding af borgerligt og kirkeligt. Jeg maa dertil sige, at jeg forstaar ikke denne stærke Forhøvelse efter at komme bort fra Kirken og Præsterne med denne Sag. Jeg tror, at hvis de Herre ville tænke alvorligt, tjener det ikke Befolkningen at arbejde den frem i den Retning. Jeg forstaar ikke denne Kummelighed, denne besynderlige Ridderlighed, der vil værne adskillige brave Mennesker mod at blive opirrede i deres dybtliggende Sjæls Inderside, hver Gang de saa en Mindelse om, at der endnu er noget til,

der hedder Kirke og Præster. Den ærede Ordfører antyder i Betænkningen, at den kristne Kirke har passeret sin Glanstid. Derom ved den ærede Ordfører intet, det ved hverken han eller jeg. Men idet man altsaa skaffer fuldkommen Frihed til at tage borgerlig Vielse eller til at tage kirkelig Vielse, vil man, mener jeg, komme til det, der tjener alle Parter bedst, og idet man lægger den borgerlige Vielse hen til Præsten som Statsembedsmand — ikke som Kirkens Tjener — vil man jævne Obergangen og ikke støde uødvendigt an mod Befolkningens Følelser, og berede Vejen til det, den ærede Ordfører, Flertallet, og maaske andre med dem ønske, vi skulde komme til, nemlig den borgerlige Vielse over hele Vnien. — Saa er der endelig en Ting til, som vi derved vilde vinde, og det er, at derved vilde man bevare Ministerialbøgerne som Ægtefælsprotokoller, saaledes som de hidtil have været det, og derved bevare Enheden i deres Førelse. (Svend Høgsbro: Det gøre vi alligevel!) Ja vel, men dog ad en Omvej. Altsaa faar man, som Christian den 7de sagde „unødige Ceremoni“, „Tidspilde“, og „unødvendige Bekostninger.“ — Efter min Betragtning er Ægtefæls efter sit Væsen i sig selv uløseligt, men jeg ved, at den borgerlige Form for dets Indgaaelse eller Bitterliggørelse efter Statens Love kan løses. Saa kommer her det vanskelige Spørgsmaal om frastiltes Vielse. Det er et Spørgsmaal, som efter min Mening opfordrer til den allerstørste Varsomhed. Jeg skønner dog ikke rettere, end at frastilte, som ønske igen at indgaa Ægtefæls, bør henvises til den saakaldte borgerlige Vielse, og at det da, som i Lovforslagets § 13 stilles Præsten frit, hvorvidt han vil kirkeligt indvie et forud indgaaet borgerligt Ægtefæls. Jeg gentager imidlertid, at dette er et meget vanskeligt Spørgsmaal, hvorom ingen mere end jeg skal være modtagelig for gode Grunde i anden Retning. Jeg forbeholder mig altsaa min Stilling over for dette Lovforslag. Jeg tror ikke, det vilde stabe Sagen, om vi alle fulgte det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) og stemte for Obergang til Dagsordenen, men jeg tror ganske bestemt, at det vilde være en unødvendig haard Fremgangsmaade mod et Lovforslag, der er fremsat i den aller alvorligste og bedste Mening, og jeg kan derfor aldeles ikke være med dertil. Saa vil jeg hellere lade Sagen gaa sin Gang, tage af Lovforslaget, hvad jeg mener at kunne bruge, og forbeholde mig min Frihed ved Afstemningen over Lovens endelige Vedtagelse her i Tinget.